



Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (četvrto vijeće)

24. svibnja 2016.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Hitni prethodni postupak – Policijska i pravosudna suradnja u kaznenim stvarima – Okvirna odluka 2002/584/PUP – Europski uhiđbeni nalog – Članak 4.a stavak 1. – Postupci predaje između država članica – Uvjeti za izvršenje – Razlozi za moguće neizvršenje – Iznimke – Obvezno izvršavanje – Kazna izrečena u odsutnosti – Pojmovi ‚osobno dostavljen poziv na sud‘ i ‚službena obavijest na drugi način‘ – Autonomni pojmovi prava Unije“

U predmetu C-108/16 PPU,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Rechtbank Amsterdam (sud u Amsterdamu, Nizozemska), odlukom od 24. veljače 2016., koju je Sud zaprimio istoga dana, u postupku izvršenja Europskog uhiđbenog naloga izdanog protiv

Paweła Dworzeckog,

SUD (četvrto vijeće),

u sastavu: T. von Danwitz (izvjestitelj), predsjednik vijeća, A. Arabadjiev, C. Lycourgos, E. Juhász i C. Vajda, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Bobek,

tajnik: M. Ferreira, glavna administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 14. travnja 2016.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za Paweła Dworzeckog, J. Dobosz i A. de Boon, odvjetnici,
- za nizozemsku vladu, M. Bulterman, M. Noort i B. Koopman, u svojstvu agenata,
- za poljsku vladu, J. Sawicka i M. Pawlicka, u svojstvu agenata,
- za vladu Ujedinjene Kraljevine, V. Kaye, u svojstvu agenta, uz asistenciju J. Holmesa, *barrister*,
- za Europsku komisiju, R. Troosters i S. Grünheid, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 11. svibnja 2016.,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: nizozemski

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 4.a stavka 1. Okvirne odluke Vijeća 2002/584/PUP od 13. lipnja 2002. o Europskom uhidbenom nalogu i postupcima predaje između država članica (SL 2002., L 190, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 83.), kako je izmijenjena Okvirnom odlukom Vijeća 2009/299/PUP od 26. veljače 2009. (SL 2009., L 81, str. 24.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 16., str. 169.) (u daljnjem tekstu: Okvirna odluka 2002/584).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru postupka izvršenja europskog uhidbenog naloga u Nizozemskoj koji je izdao Sąd Okręgowy w Zielonej Górze (regionalni sud u Zielonj Góri, Poljska) protiv Paweła Dworzeckog.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 Uvodne izjave 5. i 7. Odluke 2002/584 glase kako slijedi:

„(5) [...] [U]vođenje novog pojednostavljenog sustava predaje osuđenih ili osumnjičenih osoba u svrhe izvršenja kaznenih presuda ili kaznenog progona omogućuje ukidanje zamršenosti i opasnosti od kašnjenja koji postoje kod sadašnjih postupaka izručivanja. [...]

[...]

(7) Budući da cilj ukidanja sustava multilateralnog izručivanja osoba, utemeljenog na Europskoj konvenciji o izručenju od 13. prosinca 1957., ne može biti dostatno postignut pojedinačnim djelovanjem država članica nego ga je, zbog njegovih učinaka i dosega, lakše ostvariti na razini Unije, Vijeće može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti iz članka 2. Ugovora o Europskoj uniji i članka 5. Ugovora o osnivanju Europske zajednice. U skladu s načelom proporcionalnosti, utvrđenim u spomenutom članku, ova Okvirna odluka ne prelazi ono što je nužno za postizanje tog cilja.”
- 4 Članak 1. Okvirne odluke 2002/584, naslovljen „Definicija europskog uhidbenog naloga i obveza njegova izvršenja”, propisuje:

„1. Europski uhidbeni nalog je sudska odluka koju izdaje država članica s ciljem uhićenja i predaje tražene osobe od strane druge države članice, zbog vođenja kaznenog progona, izvršenja kazne zatvora ili naloga za oduzimanje slobode.

2. Države članice izvršavaju svaki europski uhidbeni nalog na temelju načela uzajamnog priznavanja u skladu s odredbama ove Okvirne odluke.

3. Ova Okvirna odluka ne mijenja obvezu poštovanja temeljnih prava i temeljnih pravnih načela sadržanih u članku 6. [UEU-a].”

5 Okvirna odluka 2009/299 pojašnjava razloge za neizvršenje europskog uhidbenog naloga kada se dotična osoba nije pojavila na suđenju. U uvodnim izjavama 1., 2., 4., 6. do 8. i 14. navedeno je:

„1. Pravo okrivljenika na osobno pojavljivanje na suđenju uključeno je u pravo na pošteno suđenje predviđeno u članku 6. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, sukladno tumačenju Europskog suda za ljudska prava. Sud je također objavio da pravo okrivljenika na osobno pojavljivanje na suđenju nije apsolutno i da se pod određenim uvjetima okrivljenik može svojevoljno, izričito ili prešutno, ali u svakom slučaju nedvojbeno, odreći tog prava.

2. Različite okvirne odluke o provedbi načela uzajamnog priznavanja pravomoćnih sudskih odluka ne rješavaju dosljedno pitanje odluka donesenih nakon suđenja na kojem se dotična osoba nije osobno pojavila. Te bi razlike mogle otežati rad praktičara i naškoditi pravosudnoj suradnji.

[...]

4. Stoga je potrebno odrediti jasne i zajedničke razloge za nepriznavanje odluka donesenih nakon suđenja na kojem se dotična osoba nije osobno pojavila. Cilj je ove Okvirne odluke preciznije odrediti spomenute zajedničke razloge na temelju kojih se tijelu izvršenja dopušta izvršenje odluke unatoč odsutnosti osobe prilikom suđenja, uz istodobno puno poštovanje prava te osobe na obranu. Namjena ove Okvirne odluke nije urediti oblike i metode, uključujući postupovne zahtjeve, koji se upotrebljavaju za postizanje rezultata utvrđenih u ovoj Okvirnoj odluci, a koji su predmet nacionalnog prava država članica.

[...]

6. Odredbama ove Okvirne odluke o izmjeni ostalih okvirnih odluka određuju se uvjeti pod kojima se ne bi smjelo odbiti priznavanje i izvršenje odluke donesene nakon suđenja na kojem se dotična osoba nije osobno pojavila. Radi se o alternativnim uvjetima; u slučaju zadovoljavanja jednog od uvjeta tijelo izdavanja, ispunjavanjem pripadajućeg odjeljka europskog uhidbenog naloga ili odgovarajuće potvrde u skladu s drugim okvirnim odlukama, jamči da su zahtjevi ispunjeni ili da će biti ispunjeni, što bi trebalo biti dovoljno za izvršenje odluke na temelju načela uzajamnog priznavanja.

7. Priznavanje i izvršenje odluke donesene nakon suđenja na kojem se dotična osoba nije osobno pojavila ne bi se smjelo odbiti ako je osoba bila osobno pozvana te time obaviještena o predviđenom datumu i mjestu suđenja koje je rezultiralo donošenjem odluke, ili ako je osoba na drugi način stvarno primila službenu obavijest o datumu i mjestu suđenja, tako da se nedvojbeno utvrdilo da je ona bila upoznata s predviđenim suđenjem. U tom se kontekstu podrazumijeva da je osoba morala ‚pravovremeno‘ primiti takvu obavijest, to jest dovoljno rano kako bi mogla sudjelovati na suđenju i učinkovito iskoristiti svoje pravo na obranu.

8. Pravo okrivljenika na pošteno suđenje zajamčeno je Konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda prema tumačenju Europskog suda za ljudska prava. To pravo uključuje pravo dotične osobe da se osobno pojavi na suđenju. Kako bi izvršavala to pravo, dotična osoba treba biti upoznata s predviđenim suđenjem. Prema ovoj Okvirnoj odluci svaka bi država članica trebala, u skladu sa svojim nacionalnim pravom, osigurati da okrivljenik bude upoznat sa suđenjem, pri čemu se podrazumijeva da se pritom moraju ispunjavati zahtjevi navedene konvencije. U skladu sa sudskom praksom Europskog suda za ljudska prava, prilikom razmatranja o tome je li način obavješćivanja prikladan da se osigura upoznatost osobe sa suđenjem, posebna bi se pozornost, prema potrebi, trebala obratiti i na pažnju dotične osobe radi primanja upućene obavijesti.

[...]

14. Ova je Okvirna odluka ograničena na preciznije određivanje razloga za nepriznavanje u instrumentima provedbe načela uzajamnog priznavanja. Stoga je područje primjene odredbi, poput onih o pravu na obnovu postupka, ograničeno na definiranje spomenutih razloga za nepriznavanje. One nisu namijenjene usklađivanju nacionalnog zakonodavstva. Ovom Okvirnom odlukom ne dovode se u pitanje budući instrumenti Europske unije namijenjeni približavanju zakonodavstava država članica u području kaznenog prava.”

6 Članak 4.a stavak 1. Okvirne odluke 2002/584 umetnut je člankom 2. Okvirne odluke 2009/299 i naslovljen „Odluke donesene nakon suđenja na kojem se osoba nije osobno pojavila”. Njime je propisano kako slijedi:

„Pravosudno tijelo izvršenja može također odbiti izvršiti europski uhidbeni nalog izdan radi izvršenja kazne zatvora ili mjere oduzimanja slobode ako se osoba nije osobno pojavila na suđenju koje je rezultiralo odlukom, osim ako se u europskom uhidbenom nalogu navodi da je osoba u skladu s dodatnim postupovnim zahtjevima utvrđenima u nacionalnom pravu države članice izdavanja:

(a) pravovremeno:

i. bila osobno pozvana te time obaviještena o predviđenom datumu i mjestu suđenja koje je rezultiralo odlukom, ili je na drugi način stvarno primila službenu obavijest o predviđenom datumu i mjestu suđenja tako da se nedvojbeno utvrdilo da je osoba bila upoznata s predviđenim suđenjem;

i

ii. bila obaviještena da se odluka može donijeti u slučaju njezinog nepojavljivanja na suđenju;

[...]”

Nizozemsko pravo

7 Okvirna odluka 2002/584 prenesena je u nizozemsko pravo Overleveringswetom (Zakon o predaji, u daljnjem tekstu: OLW). Članak 12. tog zakona glasi kako slijedi:

„Predaja nije dopuštena kada je europski uhidbeni nalog izdan za izvršenje presude prilikom koje se okrivljenik nije osobno pojavio na suđenju koje je rezultiralo navedenom presudom, osim ako je u europskom uhidbenom nalogu navedeno da je, u skladu s postupovnim zahtjevima države članice izdavanja:

a) okrivljenik bio pravovremeno i osobno pozvan te time obaviješten o predviđenom datumu i mjestu suđenja koje je rezultiralo donošenjem odluke ili je na drugi način stvarno primio službenu obavijest o predviđenom datumu i mjestu suđenja, tako da se nedvojbeno utvrdilo da je osoba bila upoznata s predviđenim suđenjem, i bila obaviještena da se odluka može donijeti u slučaju njezina nepojavljivanja na suđenju; ili

[...]”

8 Točka D Priloga 2. OLW-u naslovljena „Predložak europskog uhidbenog naloga iz članka 2. stavka 2. OLW-a”, odgovara točki (d) Priloga Okvirnoj odluci 2002/584.

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 9 Rechtbanku Amsterdam (sud u Amsterdamu, Nizozemska) je officier van justitie bij de rechtbank (državni odvjetnik pri sudu) 30. studenoga 2015. podnio zahtjev za izvršenje europskog uhidbenog naloga koji je 4. veljače 2015. izdao Sąd Okręgowy w Zielonej Górze (regionalni sud u Zielonoj Górze, Poljska).
- 10 Tim europskim uhidbenim nalogom traži se uhićenje i predaja P. Dworzeckog, poljskog državljanina s prebivalištem u Haagu (Nizozemska), radi izvršenja u Poljskoj triju kazni zatvora u trajanju od dvije godine, osam mjeseci odnosno šest mjeseci. Posljednje dvije kazne još moraju biti izvršene u cijelosti, dok u vezi s prvom kaznom P. Dworzecki mora izdržati još sedam mjeseci i dvanaest dana zatvora. Ovaj zahtjev za prethodnu odluku odnosi se samo na predaju radi izvršenja druge kazne zatvora.
- 11 Što se tiče te posljednje kazne, točka D navedenog europskog uhidbenog naloga navodi da se osoba nije osobno pojavila na suđenju koje je dovelo do presude kojom je izrečena navedena kazna. Pravosudno tijelo koje je izdalo nalog je stoga označilo točku 1.b pod točkom D obrasca europskog uhidbenog naloga koja odgovara točki 3.1.b pod točkom (d) obrasca priloženog Okvirnoj odluci 2002/584, koja se primjenjuje u slučaju da „osoba nije bila osobno pozvana, ali [...] je na neki drugi način primila službenu obavijest o predviđenom datumu i mjestu suđenja, tako da se nedvojbeno utvrdilo da je osoba bila upoznata s predviđenim suđenjem, i bila obaviještena da se odluka može donijeti u slučaju njezinog nepojavljivanja na suđenju.”
- 12 Na osnovi informacija o tome kako je ispunjen dotični uvjet, koje treba navesti pod točkom 4. odjeljka (d) spomenutog obrasca, tim je europskim uhidbenim nalogom, na engleskom jeziku, pojašnjeno kako slijedi:
- „Sudski poziv je poslan na adresu koju je Paweł Dworzecki naveo za dostave te ga je primila punoljetna osoba s prebivalištem na toj adresi, naime djed Paweła Dworzeckog u skladu s člankom 132. Zakona o kaznenom postupku koji predviđa da „u slučaju odsutnosti adresata, postupovni akt mora biti dostavljen punoljetnom članu domaćinstva adresata, a u slučaju odsutnosti punoljetnog člana domaćinstva, postupovni akt također može biti dostavljen vlasniku ili vrataru ili voditelju naselja, pod uvjetom da ga se te osobe obvežu predati njegovu adresatu”. Primjerak presude je također poslan na istu adresu te ga je primila punoljetna osoba s prebivalištem na toj adresi. Paweł Dworzecki je osim toga priznao krivnju i unaprijed prihvatio kaznu koju je predložilo državno odvjetništvo.”
- 13 Sud koji je uputio zahtjev napominje da je nizozemsko pravo kojim se prenosi članak 4.a stavak 1. Okvirne odluke 2002/584 već protumačio tako da poštivanje uvjeta navedenih u točkama od (a) do (d) te odredbe treba ispitati uzimajući u obzir pravo države članice izdavanja. Tako osobito kada je sudski poziv dostavljen članu domaćinstva tražene osobe, neće primijeniti razlog za neizvršenje predviđen u članku 12. OLW-a.
- 14 Sud koji je uputio zahtjev se međutim pita je li takvo tumačenje nacionalnog prava u skladu s člankom 4.a stavkom 1. Okvirne odluke 2002/584. On naime smatra da je zakonodavac Unije izrazom „u skladu s dodatnim postupovnim zahtjevima utvrđenima u nacionalnom pravu države članice izdavanja”, koji prethodi popisu točaka od (a) do (d) članka 4.a stavka 1. Okvirne odluke 2002/584, osobito pridjevom „dodatnim”, želio naglasiti da Okvirna odluka 2009/299 nije bila namijenjena usklađivanju prava država članica na području kaznenog postupka, glede presuda zbog ogluhe općenito i posebno načina dostave sudskih poziva u kaznenim predmetima, nego samo određivanju zajedničkih razloga za neizvršenje odluka donesenih zbog ogluhe u kaznenim stvarima. Iz toga proizlazi da izrazi iz točaka od (a) do (d) članka 4.a stavka 1. Okvirne odluke 2002/584 predstavljaju autonomne pojmove prava Unije.

- 15 Što se tiče tumačenja tih pojmova, sud koji je uputio zahtjev smatra da uvjeti iz točke (a) članka 4.a stavka 1. Okvirne odluke 2002/584 u ovom slučaju nisu ispunjeni, jer nije utvrđeno da je P. Dworzecki bio stvarno upoznat sa službenom obavijesti o datumu i mjestu suđenja.
- 16 Osim toga, sud koji je uputio zahtjev naglašava da bi tumačenje članka 4.a stavka 1. Okvirne odluke 2002/584 koje predlaže moglo biti strože od zahtjeva koji proizlaze iz sudske prakse Europskog suda za ljudska prava u vezi s člankom 6. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, potpisane u Rimu 4. studenog 1950. Naime, potonji sud je, osobito u točkama 99. i 101. svoje presude od 1. ožujka 2006., Sejdovic protiv Italije (CE:ECHR:2006:0301JUD005658100), postavio samo uvjet da je optuženik bio „dovoljno upoznat s progonom i optužbama koje ga terete”.
- 17 U tim je okolnostima Rechtbank Amsterdam (sud u Amsterdamu) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Jesu li pojmovi u članku 4.a stavku 1. točki (a) Okvirne odluke 2002/584

— ‚pravovremeno [...] bila osobno pozvana te time obaviještena o predviđenom datumu i mjestu suđenja koje je rezultiralo odlukom’

i

— ‚pravovremeno [...] je na drugi način stvarno primila službenu obavijest o predviđenom datumu i mjestu suđenja tako da se nedvojbeno utvrdilo da je osoba bila upoznata s predviđenim suđenjem’

autonomni pojmovi prava Unije?

2. Ako jesu:

- a) kako treba te autonomne pojmove općenito tumačiti i
b) može li slučaj poput ovoga, koji karakteriziraju sljedeće činjenice:

- prema europskom uhidbenom nalogu sudski poziv je dostavljen na adresu tražene osobe odraslom članu domaćinstva koji se obvezao proslijediti poziv traženoj osobi,
- iz europskog uhidbenog naloga se ne može utvrditi je li i kada taj član domaćinstva stvarno predao sudski poziv traženoj osobi,
- te se iz objašnjenja koje je tražena osoba dala tijekom rasprave pred sudom koji je uputio zahtjev ne može zaključiti je li tražena osoba – pravovremeno – bila upoznata o predviđenom vremenu i mjestu predviđenog suđenja,

biti obuhvaćen jednim od ova dva autonomna pojma?”

Hitni postupak

- 18 Sud koji je uputio zahtjev zatražio je da se o ovome zahtjevu za prethodnu odluku odluči u hitnom postupku predviđenom člankom 107. Poslovnika Suda.
- 19 U potporu svojem zahtjevu među ostalim navodi činjenicu da je P. Dworzeckom trenutačno oduzeta sloboda dok čeka učinkovitu predaju Republici Poljskoj.

- 20 Taj sud osim toga navodi da bi odgovor Suda na prethodna pitanja izravno i odlučujuće utjecao na trajanje zadržavanja P. Dworzeckog u Nizozemskoj, jer bez odgovora Suda, ne bi mogao odlučiti o predaji dotične osobe glede svih presuda iz europskog uhidbenog naloga.
- 21 Kao prvo, treba istaknuti da se ovaj zahtjev za prethodnu odluku odnosi na tumačenje Okvirne odluke 2002/584 koja spada u područja iz glave V. trećeg dijela UFEU-a, koja se odnose na područje slobode, sigurnosti i pravde. Prema tome, o zahtjevu se može odlučiti u hitnom postupku.
- 22 Kao drugo, glede kriterija hitnosti, u skladu sa sudskom praksom Suda, treba uzeti u obzir okolnost da je osobi na koju se odnosi glavni postupak trenutačno oduzeta sloboda te da njezino zadržavanje ovisi o rješenju spora u glavnom postupku (vidjeti, u tom smislu, presudu od 16. srpnja 2015., Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, t. 24.). Osim toga, položaj dotične osobe treba ocijeniti s obzirom na stanje na dan ispitivanja zahtjeva da se o zahtjevu za prethodnu odluku odluči u hitnom prethodnom postupku (vidjeti, u tom smislu, presudu od 15. veljače 2016., N., C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, t. 40.).
- 23 U ovom je slučaju, s jedne strane, nesporno da na taj dan P. Dworzecki nije bio na slobodi. S druge strane, njegovo je zadržavanje ovisno o ishodu glavnog postupka, s obzirom na to da je mjera zadržavanja protiv njega, kako je objasnio sud koji je uputio zahtjev, bila određena u okviru izvršenja protiv njega izdanog europskog uhidbenog naloga.
- 24 U tim uvjetima, četvrto vijeće Suda odlučilo je 10. ožujka 2016. na prijedlog suca izvjestitelja i nakon saslušanja nezavisnog odvjetnika prihvatiti zahtjev suda koji je postavio prethodno pitanje da se o ovom prethodnom pitanju odluči u hitnom postupku.

O prethodnim pitanjima

Prvo pitanje

- 25 Sud koji je uputio zahtjev svojim prvim pitanjem u biti želi znati treba li članak 4.a stavak 1. točku (a) podtočku (i.) Okvirne Odluke 2002/584 tumačiti na način da izrazi „osobno pozvana te time obaviještena o predviđenom datumu i mjestu suđenja koje je rezultiralo odlukom”, kao i „na drugi način stvarno primila službenu obavijest o predviđenom datumu i mjestu suđenja tako da se nedvojbeno utvrdilo da je osoba bila upoznata s predviđenim suđenjem” iz te odredbe predstavljaju autonomne pojmove prava Unije.
- 26 Uvodno valja podsjetiti da Okvirna odluka 2002/584, kako to osobito proizlazi iz njezina članka 1. stavaka 1. i 2. kao i iz njezinih uvodnih izjava 5. i 7., za cilj ima zamjenjivanje sustava multilateralnog izručivanja, utemeljenog na Europskoj konvenciji o izručenju od 13. prosinca 1957. sustavom predaje osuđenih ili osumnjičenih osoba u svrhe izvršenja kaznenih presuda ili kaznenog progona između pravosudnih tijela, koji se temelji na načelu uzajamnog priznavanja (presuda od 5. travnja 2016., Aranyosi i Căldăraru, C-404/15 i C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, t. 75. i navedena sudska praksa).
- 27 Okvirna odluka 2002/584 nastoji na taj način, uvođenjem novog, pojednostavljenog i učinkovitijeg sustava predaje osuđenih osoba ili osoba osumnjičenih da su povrijedile kazneni zakon, olakšati i ubrzati pravosudnu suradnju u svrhu pridonosa ostvarenju cilja dodijeljenog Uniji, da postane područje slobode, sigurnosti i pravde, zasnivajući se pri tome na visokoj razini povjerenja koja mora postojati između država članica (presuda od 5. travnja 2016., Aranyosi i Căldăraru, C-404/15 i C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, t. 76. i navedena sudska praksa).
- 28 Prema ustaljenoj praksi Suda, iz zahtjeva za ujednačenu primjenu prava Unije kao i načela jednakosti proizlazi da pojmovi iz odredbe prava Unije koja ne sadržava nikakvo izričito upućivanje na pravo država članica radi utvrđivanja svojeg smisla i dosega trebaju u cijeloj Uniji imati autonomno i

ujednačeno tumačenje, koje treba dati uzimajući u obzir kontekst odredbe i cilj predmetnog propisa (presude od 17. srpnja 2008., Kozłowski, C-66/08, EU:C:2008:437, t. 42., kao i od 15. listopada 2015., Axa Belgium, C-494/14, EU:C:2015:692, t. 21. i navedena sudska praksa).

- 29 U tom pogledu treba navesti da iako Okvirna odluka 2002/584 i osobito njezin članak 4.a stavak 1. sadržavaju više izričitih upućivanja na nacionalno pravo država članica, nijedno od tih upućivanja ne odnosi se na pojmove iz članka 4.a stavka 1. točke (a) podtočke (i.).
- 30 U tim okolnostima, kao što su istaknule sve zainteresirane strane koje su podnijele očitovanja Sudu, treba smatrati da se izrazi koji su predmet prvog pitanja moraju shvatiti kao autonomni pojmovi prava Unije i na ujednačen način tumačiti na njezinu području.
- 31 Osim toga, takvo tumačenje potvrđuje nastanak Okvirne odluke 2009/299. Naime, kako proizlazi iz njezinih uvodnih izjava 2. i 4., zakonodavac Unije, koji je ustanovio da bi nepostojanje ujednačenog uređivanja pitanja povezanih s odlukama donesenim nakon suđenja na kojem se dotična osoba nije osobno pojavila, moglo osobito naškoditi pravosudnoj suradnji, smatrao je potrebnim odrediti jasne i zajedničke razloge za nepriznavanje odluka donesenih nakon suđenja na kojem se dotična osoba nije osobno pojavila, pritom ne uređujući oblike i metode, uključujući postupovne zahtjeve, koji se upotrebljavaju za postizanje rezultata utvrđenih u navedenoj Okvirnoj odluci.
- 32 Iz prethodnih razmatranja proizlazi da članak 4.a stavak 1. točku (a) podtočku (i.) Okvirne Odluke 2002/584 treba tumačiti na način da izrazi „osobno pozvana te time obaviještena o predviđenom datumu i mjestu suđenja koje je rezultiralo odlukom”, kao i „na drugi način stvarno primila službenu obavijest o predviđenom datumu i mjestu suđenja tako da se nedvojbeno utvrdilo da je osoba bila upoznata s predviđenim suđenjem” iz te odredbe predstavljaju autonomne pojmove prava Unije te se moraju ujednačeno tumačiti u cijeloj Uniji.

Drugo pitanje

- 33 Sud koji je uputio zahtjev svojim drugim pitanjem u biti želi znati treba li članak 4.a stavak 1. točku (a) podtočku (i.) Okvirne Odluke 2002/584 tumačiti na način da uvjete navedene u toj odredbi ispunjava sudski poziv, kao što je onaj u glavnom postupku, koji nije dostavljen neposredno dotičnoj osobi, nego je na njezinoj adresi bio predan odrasloj osobi članu domaćinstva koja joj ga se obvezala proslijediti, pri čemu se iz europskog uhidbenog naloga ne može utvrditi je li i, ako je to slučaj, kada, ta odrasla osoba stvarno predala taj sudski poziv dotičnoj osobi.
- 34 U skladu s člankom 4.a stavkom 1. Okvirne odluke 2002/584, pravosudno tijelo izvršenja može odbiti izvršiti europski uhidbeni nalog izdan radi izvršenja kazne zatvora ili mjere oduzimanja slobode ako se osoba nije osobno pojavila na suđenju koje je rezultiralo odlukom, osim ako se u europskom uhidbenom nalogu navodi da su ispunjeni uvjeti utvrđeni u točkama (a), (b), (c) ili (d) tog stavka 1.
- 35 Slijedi da je pravosudno tijelo izvršenja u pravilu dužno izvršiti europski uhidbeni nalog bez obzira na odsutnost osobe na suđenju koje je rezultiralo odlukom, ako su ispunjeni uvjeti utvrđeni u članku 4.a stavku 1. točkama (a), (b), (c) ili (d) Okvirne odluke 2002/584.
- 36 Što se tiče, konkretnije, članka 4.a stavka 1. točke (a) podtočke (i.) te okvirne odluke, pravosudno tijelo izvršenja je dužno ispuniti tu obvezu kad je osoba „bila osobno pozvana i time obaviještena o predviđenom datumu i mjestu suđenja na kojem je donesena odluka”, ili „je na neki drugi način primila službenu obavijest o predviđenom datumu i mjestu suđenja, tako da se nedvojbeno utvrdilo da je osoba bila upoznata s predviđenim suđenjem”.

- 37 S obzirom na ciljeve koje se želi postići Okvirnom odlukom 2009/299, onako kako su istaknuti u točki 31. ove presude, treba smatrati da načini sudskog poziva predviđeni u članku 4.a stavku 1. točki (a) podtočki (i.) Okvirne odluke 2002/584, svojom prirodom koja je jasna i zajednička, nastoje osigurati visoku razinu zaštite i omogućiti tijelu izvršenja da izvrši predaju dotične osobe unatoč odsutnosti na suđenju koje je rezultiralo njezinom osudom, uz istodobno puno poštovanje prava obrane.
- 38 Naime, poštivanjem uvjeta pozivanja iz članka 4.a stavka 1. točke (a) podtočke (i.) Okvirne odluke 2002/584 nastoji se osigurati da dotična osoba pravodobno primi obavijest o datumu i mjestu suđenja te se tako omogućuje tijelu izvršenja da razmotri jesu li poštovana prava obrane.
- 39 Uvjete predviđene tom odredbom Okvirne odluke 2002/584 treba tumačiti s obzirom na ta razmatranja.
- 40 Nizozemska i poljska vlada te vlada Ujedinjene Kraljevine u biti smatraju da sudski poziv kao što je onaj u glavnom postupku spada pod drugi slučaj iz članka 4.a stavka 1. točke (a) podtočke (i.) Okvirne odluke 2002/584. S obzirom na cilj Okvirne odluke 2002/584, smatraju da se sudskim pozivom koji je, u odsutnosti svojeg adresata, dostavljen odrasloj osobi članu domaćinstva navedenog adresata i koji se obvezao da će joj ga proslijediti, može smatrati da je ta osoba u dovoljnoj mjeri obaviještena o datumu i mjestu svojeg suđenja. Glede toga, posebno se Vlada Ujedinjene Kraljevine poziva na uvodnu izjavu 8. Okvirne odluke 2009/299, prema kojoj se, u skladu sa sudskom praksom Europskog suda za ljudska prava, posebna pozornost, prema potrebi, treba obratiti i na pažnju dotične osobe radi primanja upućene obavijesti.
- 41 Nasuprot tomu, prema mišljenju Europske komisije, sudski poziv kao što je onaj u glavnom postupku ne ispunjava uvjete iz članka 4.a stavka 1. točke (a) podtočke (i.) Okvirne odluke 2002/584. Iako ta institucija ne isključuje da obavijest o datumu i mjestu suđenja može pozvanoj osobi biti valjano prenesena posrednim putem, putem drugih osoba, pod uvjetom da se utvrdi da je dotična osoba, kao što to zahtijeva navedena odredba, bila stvarno upoznata s tom obavijesti; pravosudno izvršno tijelo svejedno mora navesti elemente koji dokazuju da je dotična osoba stvarno bila upoznata s tom obavijesti. Prema tome, ne bi se moglo smatrati da je dostava koja je utemeljena na pravnoj fikciji – a da pravosudno tijelo izvršenja nije navelo dodatne elemente koji bi dokazali da je to tijelo stvarno obavijestilo tu osobu o datumu i mjestu njezina suđenja, kao što se čini da je to u ovom slučaju – sukladna toj odredbi.
- 42 U tom smislu treba podsjetiti da iako pravo okrivljenika na osobno pojavljivanje na suđenju predstavlja bitni element prava na pošteno suđenje, taj zahtjev nije apsolutan. Okrivljenik ga se može svojevoljno, izričito ili prešutno odreći, pod uvjetom da je to odricanje nedvojbeno, dano uz minimalna jamstva koja odgovaraju težini kaznenog djela za koje se okrivljenik progoni te da nije protivno nijednom važnom javnom interesu. Konkretnije, povreda prava na pošteno suđenje nije dokazana čak i kad se okrivljenik nije pojavio osobno ako je bio obaviješten o datumu i mjestu suđenja ili ga je branio pravni savjetnik kojem je u tu svrhu dao mandat (vidjeti, u tom smislu, presudu od 26. veljače 2013., C-399/11, Melloni, EU:C:2013:107, t. 49.).
- 43 Pravo na pošteno suđenje osobe koja je pozvana da se pojavi pred kaznenim sudom tako zahtijeva da je ta osoba bila obaviještena na način koji joj omogućava da djelotvorno organizira svoju obranu. Člankom 4.a stavkom 1. točkom (a) podtočkom (i.) Okvirne odluke 2002/584 nastoji se ostvariti taj cilj, a da se pritom na taksativan način ne precizira koja se sredstva mogu upotrijebiti u tu svrhu. Naime, pored osobno dostavljenog sudskog poziva, uvjeti navedeni u toj odredbi ispunjeni su ako je dotična osoba stvarno primila službenu obavijest o predviđenom datumu i mjestu suđenja „na drugi način”.

- 44 U tom pogledu, Okvirna odluka 2009/299, kao što je pojašnjeno u njezinoj uvodnoj izjavi 4., nije namijenjena tomu da na razini prava Unije uredi oblike i metode koje koriste nadležna tijela u okviru postupka predaje, uključujući postupovne zahtjeve koji se primjenjuju prema pravu dotične države članice.
- 45 Cilj članka 4.a stavka 1. točke (a) podtočke (i.) Okvirne odluke 2002/584 naveden u točki 43. ove presude nužno je postignut sudskim pozivom dostavljenim „osobno”, kao što je navedeno u prvom dijelu rečenice spomenute odredbe, jer takav način dostave sudskog poziva osigurava da je osoba sama primila sudski poziv i, prema tome, bila obaviještena o datumu i mjestu svojeg suđenja.
- 46 Što se tiče uvjeta navedenih u drugom dijelu rečenice te odredbe, njima se nastoji ostvariti ista visoka razina zaštite pozvane osobe, pazeći da ona raspolaže informacijama o datumu i mjestu svojeg suđenja.
- 47 Imajući u vidu osobito tekst članka 4.a stavka 1. točke (a) podtočke (i.) Okvirne odluke 2002/584, prema kojemu se treba nedvojbeno utvrditi da je osoba „bila upoznata s predviđenim suđenjem”, okolnost da je sudski poziv predan trećoj osobi koja se obvezuje da će navedeni sudski poziv proslijediti dotičnoj osobi, bez obzira na to je li ta osoba član domaćinstva spomenute osobe ili nije, sama po sebi, ne ispunjava te zahtjeve. Na osnovi takvog načina dostave sudskog poziva ne može se naime nedvojbeno utvrditi ni da je osoba „stvarno” primila obavijest o datumu i mjestu svojeg suđenja ni, ako je to slučaj, točan trenutak kad ju je primila.
- 48 Naravno, kao što je navela Komisija, u načelu nije moguće isključiti da dostava sudskog poziva trećoj osobi ispunjava zahtjeve članka 4.a stavka 1. točke (a) podtočke (i.) Okvirne odluke 2002/584. Međutim, da bi se ostvario cilj te odredbe, treba nedvojbeno utvrditi da je ta treća osoba stvarno prosljedila sudski poziv dotičnoj osobi.
- 49 U tom smislu, pravosudno tijelo izvršenja je u europskom uhidbenom nalogu dužno navesti elemente na temelju kojih je zaključilo da je osoba stvarno primila službenu obavijest o datumu i mjestu suđenja. Tijekom provjere jesu li ispunjeni uvjeti iz članka 4.a stavka 1. točke (a) Okvirne odluke 2002/584, pravosudno tijelo izvršenja se također može osloniti na druge elemente, uključujući na okolnosti s kojima se upoznao u okviru saslušanja dotične osobe.
- 50 Osim toga, s obzirom da su primjeri iz članka 4.a stavka 1. točke (a) podtočke (i.) Okvirne odluke 2002/584 zamišljeni kao iznimke od razloga za moguće nepriznavanje, pravosudno tijelo izvršenja svakako može, čak i nakon što je utvrdilo da predmetni slučaj njima nije obuhvaćen, uzeti u obzir druge okolnosti na temelju kojih može biti sigurno da predaja osobe ne predstavlja povredu njezinih prava obrane.
- 51 U okviru takve primjene navedenog razloga za moguće nepriznavanje, pravosudno tijelo izvršenja bi tako moglo uzeti u obzir ponašanje dotične osobe. Naime, u toj fazi postupka predaje posebna bi se pozornost mogla posvetiti eventualnom očitom nedostatku pažnje dotične osobe, osobito kada se čini da je pokušao izbjeći dostavu obavijesti koja mu je upućena.
- 52 Jednako tako, pravosudno tijelo izvršenja bi također moglo voditi računa o okolnosti koju je navela poljska vlada tijekom rasprave pred Sudom, prema kojoj nacionalno pravo države članice izdavanja u svakom slučaju osobi daje pravo zahtijevati ponovno suđenje, kada se, kao u ovom slučaju, smatra da je dostava sudskog poziva izvršena uručenjem odraslom članu domaćinstva dotične osobe.
- 53 U svakom slučaju, pravosudni organ izvršenja ima mogućnost da na temelju članka 15. stavka 2. Okvirne odluke 2002/584 zahtijeva da mu se hitno dostave dopunske informacije ako smatra da su informacije koje mu je dostavila država članica izdavanja nedostatne i ne omogućavaju donošenje odluke o predaji.

- 54 Uzimajući u obzir sva prethodna razmatranja, na drugo pitanje treba odgovoriti da članak 4.a stavak 1. točku (a) podtočku (i.) Okvirne Odluke 2002/584 treba tumačiti na način da uvjete navedene u toj odredbi sam po sebi ne ispunjava sudski poziv, kao što je onaj u glavnom postupku, koji nije dostavljen neposredno dotičnoj osobi, nego je na njezinoj adresi bio dostavljen odrasloj osobi članu domaćinstva koja joj ga se obvezala proslijediti, pri čemu se iz europskog uhidbenog naloga ne može utvrditi je li i, ako je to slučaj, kada, ta odrasla osoba stvarno predala taj poziv dotičnoj osobi.

Troškovi

- 55 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (četvrto vijeće) odlučuje:

1. Članak 4.a stavak 1. točku (a) podtočku (i.) Okvirne odluke Vijeća 2002/584/PUP od 13. lipnja 2002. o Europskom uhidbenom nalogu i postupcima predaje između država članica, kako je izmijenjena Okvirnom odlukom Vijeća 2009/299/PUP od 26. veljače 2009., treba tumačiti na način da izrazi „osobno pozvana te time obaviještena o predviđenom datumu i mjestu suđenja koje je rezultiralo odlukom”, kao i „na drugi način stvarno primila službenu obavijest o predviđenom datumu i mjestu suđenja tako da se nedvojbeno utvrdilo da je osoba bila upoznata s predviđenim suđenjem” iz te odredbe predstavljaju autonomne pojmove prava Unije te se moraju ujednačeno tumačiti u cijeloj Uniji.
2. Članak 4.a stavak 1. točku (a) podtočku (i.) Okvirne odluke 2002/584, kako je izmijenjena Okvirnom odlukom 2009/299, treba tumačiti na način da uvjete navedene u toj odredbi sam po sebi ne ispunjava sudski poziv, kao što je onaj u glavnom postupku, koji nije dostavljen neposredno dotičnoj osobi, nego je na njezinoj adresi bio dostavljen odrasloj osobi članu domaćinstva koja joj ga se obvezala proslijediti, pri čemu se iz europskog uhidbenog naloga ne može utvrditi je li i, ako je to slučaj, kada, ta odrasla osoba stvarno prosljedila taj poziv dotičnoj osobi.

Potpisi